

BRANKO B. RADIČEVIĆ

Branko B. Radičević 1925-ci ildə Caçak şəhərində (mərkəzi Serbiya) anadan olmuşdur.

Gimnaziya illərində partizanlığa başlamış, əsir düşmüş, sonra konslagerə salınmışdır. Ədəbiyyata "Qaranlıq günlər" poeması ilə daxil olmuşdur. Şair, nasir, publisist ("Serb əsgərinə abidə" esse-si) və uşaq yazıçısıdır. B. Radičević 20-dən artıq şeir kitabının müəllifi, XX əsrin ən məşhur serb şairlərindən biridir, onun şeirləri bir çox xarici dillərə tərcümə olunmuş, milli mükafatlara layiq görülmüşdür.

ANAMA

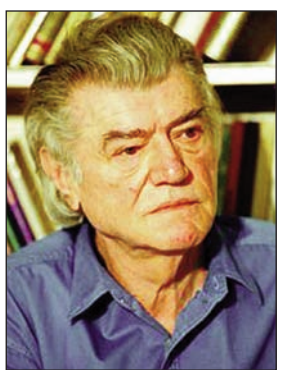
Vaxt yetişdi, əziz anam, vaxt yetişdi, Kölgələr dənizə endi.

Heyf ki, qırıqlar kəsibdir alınımı, Halqa qırıldı və azaldı qəlbimin yükü.

Həyat fikir qırıqlarından yaranıb. Ana, zövq al çiçəklərdən.

Qoy üfün çələngi zirvələri bəzəsin, Mən onu şam ağacının kölgəsində uyduraram.

Sənin solğun məzar evinin Vaxtı yetişdi, əziz anam, vaxtı yetişdi.

STEVAN RAIČKOVIĆ

Stevan Raičković 1928-ci ildə Neresnitsədə (Serbiya) anadan olub. Şair, esseist, tərcüməçi. Daha çox uşaqlar

üçün yazır. Müasir serb şairi olan S. Raičkovićin şeirləri dəfələrlə həm vətəndə, həm də başqa ölkələrdə nəşr olunmuş, ədəbiyyat və incəsənət sahəsində əsas milli mükafatlara layiq görülmüşdür. Daha çox məşhurluq əldə edən şeir toplularına "Sükut nəğmələri", "Axşam balladasi", "Gecikmiş yay", "Daşın laylası", "Ağrının əlləri" və başqalarını misal göstərmək olar.

Bilmirəm nədən oxuyum, Bu solğun payız günündə.

Gözdən qaçan göz yaşı tək Yağır yağış dənə-dənə.

Kəder dağılır uzağa, Unudulur tutqun gecə.

Yağış oxuyur ki, külək, Divarlarda gəzir necə.

Baxıram: pəncərədəki gecədən dağılır damcı.

Pəncərəni açsam dolur, Kədərli sularla ovcum.

Qızılı, ipək saçlar kimi Damda yarpaq xişiltisi.

Bu aydın səslər içində Çürük taxtapuşun səsi...

SLOBODAN MARKOVIĆ

Slobodan 1928-ci ildə Skopyədə doğulmuş, 1990-cı ildə Belqradada vəfat etmişdir. Şair, nasir, bir çox şeir kitablarının ("Qardan sonra", "Atlı dənizçi", "Qara işıq", "Yoldaki daş", "Cənub bulvarı" və başqaları) müəllifidir. S. Marković Yesenin şeirlerini serb dilinə tərcümə etmişdir.

ADSIZ MƏZAR

Əgər burada aşiq qadın uyuyursa, Qoy cəngəlik yaransın onun gözlərinin yaşından...

Əgər burda kəhər atı çapan qoca uyuyursa, qoy çoxalsın cəngəllik, mərhum Don-Kixotun ardınca duyulan gülüş səsi tək...

Əgər burda sübh çağı qılıncla savaşan gənc döyüşçü uyuyursa, Qoy göyersin kəder - otlar nişanlığına ağılamaqdan

Əgər burda qisasla dolu düşmən uyuyursa, Qoy burda cəngəllik yaransın, naməlum əsgerin şərəfinə.

Köhnə xaç. Adsız. Külək və günəş. İllər, illər. Və bu kəndə aparın yollar.

MİODRAQ PAVLOVIĆ

Miodraq Pavlović 1928-ci ildə Novi Sadedə anadan olub. Şair, dramaturq, esseçisi, filosof. XI-XX əsr Serb poeziyası Antologiyasının tərtibatçısı, serb və Avropa ədəbiyyatı

sahəsində ümumi tarixi-mədəni araşdırma-ların müəllifidir. M. Pavlovićin şeirləri bir çox əcnəbi dillərə tərcümə olunmuş və milli ədəbiyyat mükafatlarına layiq görülmüşdür. Poetik topluları, "Böyük sərgərdan", "Üfüqlər kitabı", "Baxış qalası" və başqaları.

SİLVAN

Ağıllı qonağımız var idi, ağıldan saçlar biz-biz dayanırdı başında.

İki yumruq vurdu stola və atamın üzünə baxdı.

Atam oxuyur, pəncərənin o üzündə yere batıb

günəşə uzanan qırmızı barmaq.

Çardaqda uşaq çığırtsı eşidilir.

Qonaq deyir:

Tanrı yoxdur, yoxdur, yox!

Bunu məndən niyə gizlətmisən, ata?

Qonşu kənddə yanğın var! Tüstü yaxınlaşır,

hətta qartallar da qaça bilməz korluqdan.

Qonaq da yanır,

yüksəlir alovda!

Külü yenidən alovlanır

və boz rəngli qar kimi örtür ətrafı.

Mən getdim. Gedirəm.

Alov halqalarla qalxır havaya və halqanın arasından oxuyan səssiz işıq, işıq, işıq!

* * *

Sındırmayın yumurtanı ac olsanız belə hətta o zülmət qaranlıqdakı yeganə günəş olsa belə

Yüz min yumurtadan bircəsi sizə çevrilə bilər

digəri partlayışa

* * *

Taclı balıqlar şahı təkəbbürlü və ciddi dayanıb. Balıqçularını buynuz əvəzinə balığın şənine oxuyur və şəfəqlənir sevincdən.

Qanunlar bu qədər az, qüvvələr bu qədər çoxdursa...

* * *

Dünyanın zamandan ibarət olduğunu, Zamanın işıqdan keçdiyini bildim.

Bunu təsdiq etməyə şahidlər yoxdu.

Axı kimsə öz zamanından başqa illərə keçə bilməz.

Hətta yuxudan və dərin suların keçməklə belə

DUŠKO TRIFUNOVIĆ

Duško Trifunović 1933-cü ildə Siekovtsədə (Bosniya) anadan olmuşdur. Şair, dramaturq, məşhur romansların müəllifidir. Şeir kitablarına "Qızıl güllə", "Qiraət və nəğmə kitabı", "Daş meydan" və başqalarını misal göstərmək olar. D. Trifunović 2005-ci ildə vəfat etmişdir.

PEYĞƏMBƏR

Keçmişdəki öncəgörmələrim və bildiklərim peyğəmbər etdi məni - Həya etdim hamıdan.

Hər kəslə yanaşı dayanan cahiləm, Təkcə yuxurlarla qoymuşam izimi.

Qocaların qayğısına qalmaq, İnsanlara heç olmasa bir tikə, heç olmasa bir parça həqiqət bağışlamaq mənlilik deyildi.

Və kimsə böyük ruhlu biri gələrsə qoy bütünlüklə yiyələnsin hər şeyə.

LUNE LEVAYATS

Lune Levayats 1939-cu ildə Serbiyada, Mrçaevsdə, anadan olub. Şair və uşaq yazıçısıdır. Şeir kitabına "Daxili işıq", "Çay mənsəbindən xəbərlər" misal göstərmək olar.

DÜNƏN YAĞIŞ YAĞIRDI

Dünən yenə yağış yağırdı. Səni görə bilmədim, amma dolaşmaq istədim səninlə, yağışın altında sən yenə islanasan deyə o zamankı tək.

Saçların islansın yenə.

Yanaqlarından sürüşsün damcılar, dodaqlarında qərar tutsun, udum o damcıları.

Bu gün yenə yağış yağdı sabah da yağacaq. Bilirəm ki, o və biz artıq ayrılmazdır.

LAZAR VUČKOVIĆ

1937-ci ildə Prizren altında (Kosovo və Metoxiya) anadan olub. 1966-cı ildə faciəvi şəkildə Blajo Şepaniviçlə həlak olmuşdur. Şair, esseist və publisist idi. Həyatda ikən "Yayın toxunuşu" və "İtirilmiş dəniz" şeir kitabları çap olunmuşdur.

TƏKCƏ FƏNƏR

Anama

Gecə gedərmə ülgücün üzərinə, Yolunu azmış məni tapmaq üçün İşıq oğurları olan səssiz və ehtirasların arasından, təkcə fənər gedir.

Qara küləklərin ruhum haqqındakı bəd xəbərlə yuxumu böldüyü zaman Adamsızdı sərhədlər

Gecə mənim çıxırımla gedəcəkmə, Təkcə fənər gedir Tapmaq üçün yolunu azmış məni.

PETAR SVETKOVIĆ

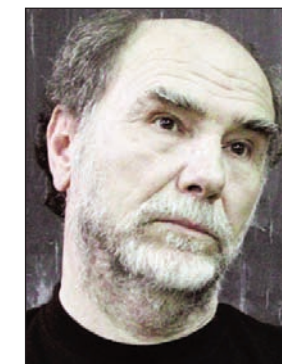
Petar Svetković 1939-cu ildə Masurovda (Şərqi Serbiya) anadan olub. Şair, esseist, tənqidçi, sanballı ədəbi nəşrlərin baş redaktoru. Alternativ, demokratik yazıçılar birliyinin rəhbəridir. Şeir kitabları: "Teatr", "Şeirlər və nağıllar", "Tərəzi", "Yeganə rəqəm", "Cüzi işıq" və b.

BİZ AĞAÇ DEYİLİK

Biz ağac deyilik. Ağacla meşədə bitir. Biz meşədə deyilik. Meşə bizim içimizdədir. Ağacla da bitir içimizdəki meşədə, meşədə yaşamadığımızı görə.

Dil məhv edir meşəni. Qurd qan olmadıqı yerdə tapır işığı. Çığırtsı da yox. Günəşlə qidalanırsınız. O və meymun haqqında öyrənsək də hələ də mağaralarda yaşayırsınız.

İlbiz təbəssüm yerinə səssiz sahib olsaydı, bitkilər istinad nöqtəsi olardı, Balaca ziyankar isə xəstəlik yaymaq yerinə turistlərlə söhbət edərdi. Günəş təbəssüm içir. Meşələr qədim və rütubətli. Ağacın koğuşunda göbək yetişir. Onların şorbasını yeyirik. Birisi də kitabın vərəqlərini çevirərkən deyir: Yuxu dilimə qədər sardı. Gips yoxdu. Sap da. Sözlər buxarlanıb yağışa qarışır. Latın fəth etdi meşələri.

QOYKO COGO

1940-cı ildə Vlastoviçdə (Herseqovina) anadan olmuşdur. "Pinqvinin kədəri", "Qançır", "Tüklənmiş zaman", "Seçilmiş və yeni nəğmələr" və başqa şeir kitabları var. "Tüklənmiş zaman" kitabına görə iki illik həbs həyatı yaşamışdır.

ZAMAN O ZAMAN DEYİL

Elə vaxt olur Mən, kiçik və böyük qardaşla birgə Əmr edir və dinləyirəm Dalğın halda nəşə axtarıram Fəzada. Özüm də bilmirəm nə? Küləyim və sükutun zamanı var Ağacla üzündəki çapıqlarla çırtıldayanda Ya da qırovalnıma töküləndə.

Məni yuxudan oyadan nə işə var. Bütün hər kəs yatanda Rastıma çıxan daşı və ya ağacı qucaqlamağım üçün gecəyə, yollayır məni. Hamı susanda coşan nəşə var, Ölüm kimi soyuq kimsə işığı yandırsaydı görərdik, onun alovunda qızınmaq olardı.

Güldüyüm zaman var Susaraq əzablı anları saydığım zaman Sanki ancaq mən hardansa Özgə azmış sürütək Elə vaxt olur. divara yaxınlaşıb daha möhkəm necə vurum deyə düşünürəm Arxamda isə kimsə piçıldayır Sən ölüsən, kabussan sadəcə.

Bu zaman pis ta yaxşı ruh olduğumu bilmədən Sıxıram dişlərimi.

QARA GÜNLƏR

Qoca zülmətin qırmızı yumurtasını Köpək gəmirir, köpək gəmirir.

Qırmızı şüa kürt yatıb qarğının yerinə - taleyi xəbər verir öncədən, xəbər verir.

Adi sapandlarla tutdu onun qara qardaşları - qatillərlə, məhbəslərlə.

Tanrım, axı niyə qara əməldən bixəbərdi o - qara işığa bürüdü onları.

Qarğa budaqda oxuyur, qara günlər gəldi - sus qəlbim, qanama.

Rus dilindən tərcümə edən: Xatirə Nurgül